

УДК 378.016.091.33:81'243]-027.22:004
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-1-21>

Наталя БУЛАВА,
orcid.org/0000-0001-7671-1069
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) post4nb@gmail.com

ЕЛЕКТРОННЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНА СКЛАДОВА У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

У статті запропоновано огляд теоретичних засад використання електронних тестів та наведено власні практичні розробки у галузі викладання української мови як іноземної. Проаналізовано переваги та недоліки використання простого і дієвого інструментарію хмарного сервісу Google Forms для створення комплексу навчальних електронних тестів, завдяки яким з'явилася можливість урізноманітнювати й модернізувати освітній процес. З'ясовано особливості тестового контролю у викладанні української мови як іноземної. Охарактеризовано тестові завдання закритої форми (завдання альтернативного вибору, множинного вибору, перехресного вибору, завдання на встановлення правильної послідовності) і завдання відкритої форми (з обмеженою відповіддю та з вільно сформульованою відповіддю). Основну увагу зосереджено на тих тестових завданнях для викладачів української мови як іноземної, які визначено Законом України «Про вищу освіту», зокрема формуванні україномовних компетентностей у студентів-іноземців як необхідної умови отримання професійної підготовки в Україні. Автором з'ясовано переваги та недоліки кожного різновиду тестового завдання на заняттях із вивчення української як іноземної. Особливу увагу приділено клоуз-тесту, що сприяє формуванню не лише знань з мови, а й відомостям про позамовну дійсність. Тестові завдання забезпечують інтерактивну взаємодію учасників освітнього процесу, підвищують ефективність навчання іноземної мови, враховують індивідуальні потреби і здібності особистості, забезпечують неперервність і самостійність навчання. Наведені приклади тестових завдань із застосуванням хмарної технології Google Forms наочно демонструють інтерактивність взаємодії всіх учасників освітнього процесу, підвищують ефективність і самостійність навчання. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, проте лише в поєднанні з іншими традиційними видами контролю (усними відповідями, контрольними роботами, екзаменами), оскільки лише в комплексі різних видів роботи можливе успішне досягнення освітніх завдань.

Ключові слова: електронний, тест, українська мова як іноземна, іноземні студенти, завдання відкритої форми, завдання закритої форми.

Natalia BULAVA,
orcid.org/0000-0001-7671-1069
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) post4nb@gmail.com

ELECTRONIC TESTING AS AN EFFECTIVE COMPONENT IN TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

The article provides an overview of the theoretical foundations of electronic tests and presents the author's own practical developments in teaching Ukrainian as a foreign language. It analyzes the advantages and disadvantages of using the simple and effective tools offered by the Google Forms cloud service to create a set of educational electronic tests, which enable the diversification and modernization of the educational process. The specific features of test-based assessment in teaching Ukrainian as a foreign language are identified.

The article describes closed-form test tasks (such as alternative choice, multiple choice, cross-choice, and ordering tasks) and open-form tasks (with restricted and free-form answers). Special emphasis is placed on test tasks designed for Ukrainian language instructors of foreign students, in alignment with the requirements of the Law of Ukraine «On Higher Education», particularly regarding the development of Ukrainian language competencies among international students as a necessary condition for professional training in Ukraine.

The author examines the strengths and weaknesses of each type of test task in Ukrainian language classes for foreign students, with particular attention given to the cloze test, which fosters not only language proficiency but also understanding of extralinguistic contexts. Test tasks promote interactive engagement among participants in the

educational process, enhance the effectiveness of language learning, accommodate individual needs and abilities, and ensure continuity and independence in learning. The examples of test tasks using Google Forms illustrate the interactive nature of this approach, enhancing both the effectiveness and autonomy of learning.

Although test-based assessment can successfully fulfill the goals and functions of evaluation, it should be combined with other traditional forms of assessment (oral responses, written assignments, exams) to achieve educational objectives fully, as only a comprehensive approach ensures the successful attainment of educational goals.

Key words: *electronic, test, Ukrainian as a foreign language, foreign students, open-form tasks, closed-form tasks.*

Постановка проблеми. Одним із ефективних інструментів організації педагогічного контролю є тестування. Цей засіб перевірки мовної компетенції стає провідним в умовах інтенсивного розвитку інформаційних технологій та комп'ютерної техніки. Завдяки цьому зростає інтерес до розробки електронних тестових завдань, їхнього використання в освітньому процесі. Очевидність переваг тестових технологій уже не викликає сумнівів, проте ще досі відсутня процедура стандартизації оцінювання якості знань, умінь і навичок. Більшість педагогів власноруч продовжують розробляти тести, послуговуючись складністю дібрати відповідний матеріал для перевірки знань у методичній літературі (Борисенко, Караман, Караман, 2012). Розробки тестових завдань для оцінки рівня володіння іноземними студентами українською мовою досі неунормовані. Навчання з використанням тестів із метою контролю української мови з особливою увагою до писемного та усного мовлення студентів має важливе значення, адже дозволяє визначити рівень знань, умінь та навичок об'єктивно, неупереджено та швидко. Особливого значення для закладів освіти різного профілю набуло використання хмарних сервісів Google, що, завдяки простоті і дієвому інструментарію, надає можливість урізноманітнювати і модернізувати освітній процес.

Аналіз досліджень. Питання розробки тестових завдань попри тривалу історію вивчення і нині є актуальним, оскільки воно тісно пов'язане з проблемою пошуку досконалої та валідної системи вимірювання знань студентів. У цих умовах актуальною є тенденція до використання кількісних методів педагогічного контролю. Серед об'єктивних засобів оцінювання мовних знань іноземних студентів найбільш обґрунтованим стає метод тестування із використанням технічних засобів як одного з надійних та об'єктивних педагогічних інструментів. У лінгводидактиці вже наявна вагома низка теоретичних наукових досліджень, що презентують різні підходи до визначення поняття «тести», аналізу їхніх унікальних властивостей як педагогічних програмних засобів. Звичайно, ці переваги зумовлюють застосування їх в освітньому процесі як засобів пізнавальної діяльності. Теоретичне опрацювання та

практичні поради щодо принципів укладання тестових завдань для іноземних студентів були предметом уваги Т.К. Ісаєнко та Г.М. Козуб (Ісаєнко, Козуб, 2010). Педагогічні можливості та переваги комп'ютерного тестування дослідили Л. Білоусова та О. Колгатін (Білоусова, Колгатін, 2008). Вагомі наукові розвідки в розвиток окресленої проблематики зробили О. Антонів, О. Біленька, Г. Бойко, Н. Булава, І. Булах, Т. Григорчук, С. Караман, Д. Мазурик, С. Ніколаєва, Т. Цимбал, П. Федорук та ін. Актуальність теми визначає відсутність цілісної науково виваженої, адаптованої і сертифікованої методики укладання тестів для визначення рівневої мовної компетентності в іноземних слухачів підготовчого відділення.

Актуальність теми визначається наявністю різноманітних, інколи протилежних концепцій і підходів до використання тестових завдань на заняття з української мови як іноземної, необхідністю проаналізувати можливості використання тестового інструменту в освітньому процесі, надати результати ефективності побудови системної тестової траєкторії на навчальних заняттях. Проте, незважаючи на проявлений науковою спільнотою інтерес, питання впровадження тестових технологій у сучасний освітній простір задля формування ключових мовних компетентностей у студентів, зокрема іноземців, усе ще потребують детального вивчення. Означене визначило вибір теми дослідження.

Мета статті – необхідність здійснення комплексного аналізу теоретичного та практичного використання електронних тестів у процесі викладання української як іноземної та характеристика практичного застосування тестових зразків. Завданням статті є узагальнення поглядів науковців на поняття «електронний тест», вивчення їхніх різновидів та особливостей використання, наведення прикладів онлайн-тестів, використання яких буде ефективним або доцільним під час контролю сформованості певного рівня знань у іноземців з української мови

Виклад основного матеріалу. Тестові технології полегшують та оптимізують чимало рутинних процесів, нівелюючи кордони в освітньому просторі, що виходить за межі не лише університету, а й країни. Таке активне впровадження електро-

них технологій підвищує вимоги до рівня фахової підготовки працівників, посилюючи конкуренцію на ринку праці. Таким чином, постає потреба у висококваліфікованому фахівцеві, котрий володіє певними компетентностями, зможе ефективно, проявляючи активність, відповідальність, наполегливість і креативність, вирішувати завдання самостійно та (або) у складі команди.

У таких умовах освітній процес стає більш гнучким та оптимізованим, пристосованим до життєвих реалій, забезпечуючи формування конкурентоспроможних професіоналів.

Модернізація освіти зосереджена сьогодні не стільки на оновленні змісту навчання, скільки на впровадженні інноваційних форм, методів, засобів навчання з метою створення дієвого цифрового освітнього простору та пошуку нових педагогічних технологій. Таким надійним та інноваційним засобом є електронне тестування. Головна відмінність тесту від традиційної форм контролю полягає в тому, що він завжди системно та об'єктивно вимірює знання опитуваних. Умовами успішного проведення тестування є вміння педагогів точно сформулювати ті теоретичні та практичні знання, які необхідно виміряти, точно встановити умови, яких необхідно дотримуватися під час проведення тесту, якісно обробити кількісні результати тесту з метою коректного визначенням вимірювальної шкали оцінювання знань.

Опрацювання лінгвістичних студій виявило різне тлумачення поняття «тест». У вузькому значенні це поняття позначає сукупність тестових завдань, дібраних за певними правилами для вимірювання певної якості, у широкому значенні – сукупність етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту (Зозуля, 2019).

Застосування тестування як методу контролю та вимірювання знань зумовило велике різноманіття тестів. Кожен із цих різновидів традиційних текстів може бути перетворений на онлайн-тести. Онлайн-тестування – це інтерактивний інструмент для перевірки знань та умінь, що здійснюється за допомогою онлайн-ресурсів мережі Інтернет.

Перевагами електронного тестування є сучасний експрес-формат, економічна ефективність, створення однакових умов для опитуваних, можливість отримати детальний швидкий результат, допомога у проведенні роботи над помилками, забезпечення функції реалізації зворотного зв'язку, тривале зберігання результатів та порівнювання отриманих результатів із попередніми, стимулювання до навчання, можливість комплексно формувати компетентності.

Використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) сприяє підвищенню мотивації студентів до навчання, розвитку навичок самостійного навчання та вміння брати відповідальність за власний освітній процес. Застосування ІКТ дозволяє студентам визначати цілі та завдання навчання, обирати оптимальний темп, стратегії та інструменти, а також освоювати нові технології, що стануть у пригоді для подальшого професійного розвитку. Впровадження ІКТ в освітній процес допомагає студентам ефективно працювати у віртуальному середовищі, орієнтуватися в інформаційному потоці та розвивати навички роботи з інформацією, необхідні для сучасного життя і кар'єри (Чехратова, 2022).

На відміну від курсів на платформі Moodle, доступ до навчальних матеріалів та завдань на альтернативних платформах може бути значно легшим для користувачів, оскільки часто не вимагає додаткової реєстрації чи авторизації. Проте такий підхід ставить питання ідентифікації студентів та забезпечення академічної доброчесності, особливо при використанні хмарних сервісів для контролю їхніх досягнень. Водночас інструменти, що надаються платформою, дають можливість створити об'єктивну і прозору систему моніторингу навчального процесу, що сприяє точнішому та справедливому оцінюванню знань студентів.

У практичній роботі для здійснення проміжного та рубіжного моніторингу рівня знань було використано Google Forms. Студенти отримують посилання на своє завдання електронною поштою або повідомленнями. Їм потрібно лише перейти за посиланням і вони готові виконати завдання. Вони можуть почати роботу відразу або приступити до виконання пізніше, коли у них буде вільний час.

Проте більш складним є аналіз відповідей на завдання з відкритою формою, де важливим є суб'єктивний підхід. У такому випадку викладач, перевіряючи відповіді студентів, може оцінити правильність і глибину відповіді, а також виставити відповідну оцінку, враховуючи точність і обґрунтованість наданої інформації. Використання засобу тестування в навчанні української мови як іноземної здійснюється насамперед за допомогою лінгводидактичного тесту, тобто комплексу завдань, що були підготовлені відповідно до певних вимог із метою визначення мовних компетенцій учасників та оцінки їхніх результатів відповідно до встановлених критеріїв. В освітньому процесі іноземним студентам пропонують тести із заздалегідь підібраними та впорядкованими завданнями, що враховують усі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо та говоріння (Зозуля, 2019).

Робота з тестами може мати характер проміжного чи підсумкового контролю й проводиться після вивчення відповідних розділів програми. Програма з української мови як іноземної відрізняється від програми основних курсів застосуванням не лінійного принципу розподілу матеріалу, а ситуативно-тематичного із мінімізацією теоретичного матеріалу (Зозуля, 2019: 25). Ці аспекти зумовлюють підбір різних тестових завдань.

У практиці навчання іноземних студентів доцільно поєднувати два види тестових завдань:

– тестові завдання закритої форми (альтернативні тестові завдання, тестові завдання множинного вибору, тестові завдання на визначення відповідності, завдання на визначення правильної хронологічної або логічної послідовності);

– тестові завдання відкритої форми (завдання з пропусками, завдання на доповнення, завдання з короткою відповіддю).

Різновид тестів закритої форми передбачає вибір правильного варіанту відповіді студентом, які йому запропоновано. До цього різновиду завдань належать:

1) тестові завдання альтернативного вибору. Іноземному студентові пропонують вибрати правильну відповідь із двох варіантів.

Завдання альтернативного вибору застосовують рідко, оскільки їхнім недоліком є велика ймовірність випадкового вибору, вгадування правильної відповіді. Проте у своїй роботі з іноземним контингентом такий різновид завдань сприяв перевірці швидкості мислення, розуміння аудіоматеріалу, перевірці знань, але не дозволяв прослідкувати перебіг думок студентів (рис. 1) (Ісаєнко, Козуб, 2010);

2) тестові завдання множинного вибору вимагають від іноземного студента вибору однієї правильної відповіді з декількох варіантів (рис. 2).

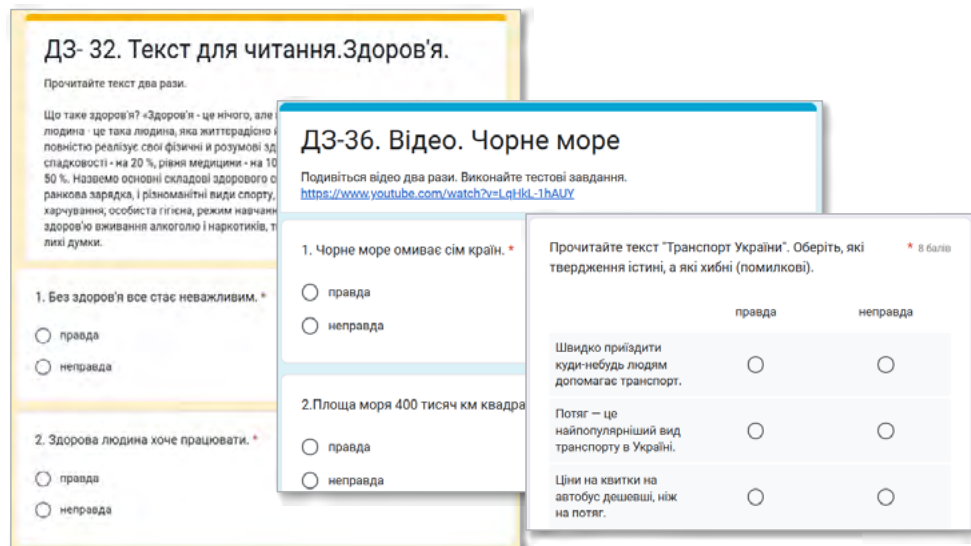

Рис. 1. Приклади тестових завдань альтернативного вибору

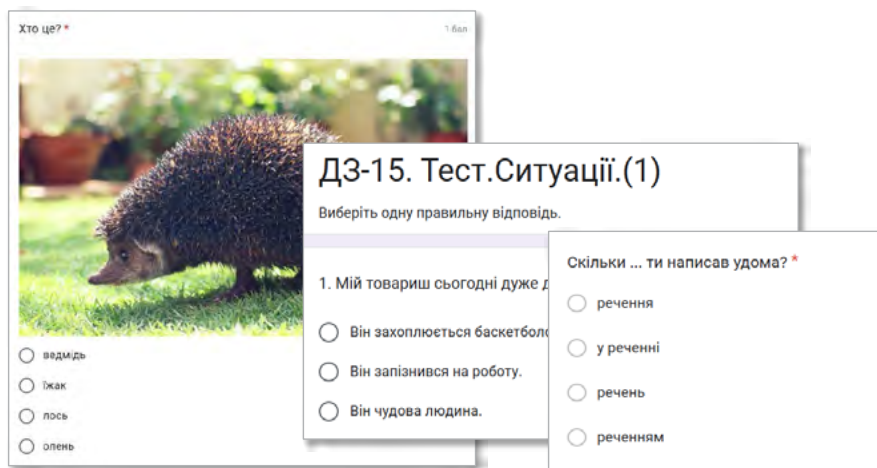

Рис. 2. Приклади тестових завдань множинного вибору

Складання правдоподібних дистракторів зазвичай є головною вимогою для створення ефективного тесту такого різновиду, що вимагає креативності та відповідного досвіду від педагога. Зазвичай цей процес є більш складним, ніж створення завдань відкритої форми. У тестовому запитанні рекомендовано пропонувати від трьох до п'яти варіантів відповіді. Якщо для конкретного запитання важко придумати четвертий варіант, то немає потреби його додавати (Ніколаєв, 2022).

Перевірка лексичних навичок в іноземних студентів може здійснюватися у вигляді читання невеликого тексту, через який опитувані мають відобразити ці знання.

Наведені варіанти відповідей мають на меті перевірити, наскільки володіє лексичними нормами української мови студент. Звичайно, тест множинного вибору розвиває кілька ключових навичок: розширює словниковий запас, сприяє формуванню контекстуального розуміння, навчає правильному вживанню лексем, розвиває навичку швидкої ідентифікації слова під час читання чи слухання, розвиває асоціативне мислення – сприяє формуванню зв'язків між словами та їхніми синонімами або антонімами;

3) тестові завдання на визначення відповідності. Зазвичай використовують із метою перевірки вміння порівнювати поняття, терміни чи визначення з відповідними прикладами або характеристиками; розуміння зв'язків між елементами – навичка виявляти зв'язки між різними частинами інформації, такими як причини та наслідки, поняття та їхні ознаки; швидкість обробки інформації – уміння оперативно аналізувати запропоновані варіанти й обирати правильні відповіді; увага

до деталей – здатність точно сприймати та співвідносити інформацію, не допускаючи помилок через дрібниці; глибина засвоєння матеріалу – перевіряється, наскільки добре студент розуміє і може застосувати знання на практиці. Ці тести зазвичай використовуються для перевірки знань, що вимагають точного розуміння зв'язків між двома частинами (Булава, 2018; Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Збірник вправ і завдань, 2010) (рис. 3);

4) тестові завдання на встановлення послідовності. Такі тести перевіряють навички іноземних студентів розуміння граматичних правил – опитувані повинні правильно встановити порядок слів у реченні, враховуючи граматичні особливості української мови (узгодження відмінків, часів, порядку слів). Цей різновид тесту розвиває здатність логічно пов'язувати частини тексту чи речень, аби вони утворювали змістовний та правильний текст.

Такі завдання допомагають студентам краще зрозуміти, як будувати логічні, послідовні висловлювання українською мовою, стимулюють аналізувати значення речень або фраз у ширшому контексті для правильного встановлення їхньої послідовності. Цей різновид контролю тренує вміння помічати дрібні, але важливі елементи, як-от: сполучники чи вказівки на часові відносини, що допомагають правильно розмістити частини тексту (рис. 4). Проведення такого тестування допомагає іноземцям розвивати не лише граматичні знання, але й розуміння структури української мови загалом.

Перевагами тестів закритої форми є швидка перевірка та оцінювання роботи завдяки чітким

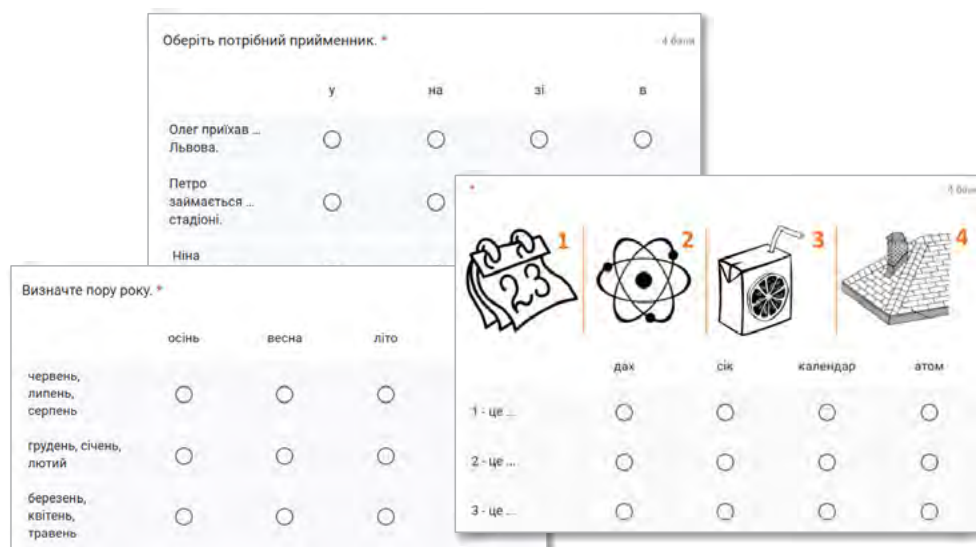

Рис. 3. Приклади тестових завдань на визначення відповідності

відповідям, тести легко перевіряти автоматично або вручну, що суттєво економить час викладача; об'єктивність оцінювання; можливість охоплення великої кількості опитуваних за короткий час та порівняння результатів багатьох учасників; визначеність завдання та наявність варіантів відповідей знижують рівень тривожності; охоплення широкого спектру знань (рис. 4).

Тестові завдання закритої форми мають певні недоліки. Вони переважно перевіряють поверхневі знання, тобто те, що студент запам'ятав, а не вміння аналізувати і робити висновки. Учасник тесту показує високі результати, добре вивчивши факти, але не маючи глибокого розуміння теми. Ще одним недоліком є можливість вгадування відповідей. У тестах закритого зразка зазвичай є кілька варіантів відповідей, і учасники можуть просто випадково вибрати правильну відповідь, навіть не знаючи точної відповіді. Це спотворює

реальні результати і не дозволяє повною мірою оцінити знання. Закриті тести не підходять для оцінки критичного мислення студентів. Учасник має лише вибрати один із запропонованих варіантів, це не дає йому можливості пояснити свою думку, проаналізувати ситуацію або запропонувати інший підхід до вирішення проблеми. Складність створення якісних запитань також є недоліком. Варіанти відповідей мають бути зрозумілими, але водночас достатньо складними, щоб змусити учасника добре подумати над відповіддю. Неякісно складені запитання можуть вводити в оману або бути надто легкими, що знижує цінність тесту.

Тести відкритої форми передбачають самостійне доповнення варіанту відповіді студентом із метою отримання повного висловлювання. До цього різновиду завдань належать:

- 1) завдання з обмеженням на відповідь;

Розташуйте слова в правильному порядку. * 1 бал

В (1), журнали (2), столи (3), кабінеті (4), лежать (5), письмовому (6), на (7).

3, 5, 2, 1, 6, 7, 4

2, 5, 7, 6, 3, 1, 4

2, 1, 4, 6, 5, 7, 3

3, 1, 4, 5, 2, 7, 6

Оберіть правильний порядок. *

січень, лютий, грудень, квітень

травень, вересень, червень, липень

липень, серпень, вересень, жовтень

листопад, серпень, жовтень, вересень

Інше: _____

Якщо ви любите подорожувати, ви побачите й дізнаєтеся багато такого, про що вдома можна лише прочитати в книжках або подивитися по телебаченню. Кращий спосіб вивчати географію - це подорожувати, а кращий спосіб дізнаватися й зрозуміти людей - це познайомитися з ними там, де вони живуть.

Виберіть правильний план до тексту.

1. Подорож- шлях до пізнання нового. 2. Світлини як нагадування про щасливий час. 3. Найкомфортніші транспортні засоби. 4. Найкращий спосіб вивчення географії. 5. Переваги морського відпочинку.

1. Подорож- шлях до пізнання нового. 2. Світлини як нагадування про щасливий час. 3. Найкомфортніші транспортні засоби. 4. Переваги морського відпочинку. 5. Найкращий спосіб вивчення географії.

1. Найкращий спосіб вивчення географії. 2. Найкомфортніші транспортні засоби. 3. Світлини як нагадування про щасливий час. 4. Переваги морського відпочинку. 5. Подорож- шлях до пізнання нового.

1. Найкомфортніші транспортні засоби. 2. Найкращий спосіб вивчення географії. 3. Переваги морського відпочинку. 4. Подорож- шлях до пізнання нового. 5. Світлини як нагадування про щасливий час.

Інше: _____

Рис. 4. Приклади тестових завдань на встановлення послідовності

Закінчіть речення. * 3 бали

У середу й четвер Ніна не була в академії, тому ... ..

Вона погано говорить українською мовою, тому їй важко спілкуватися з друзями.

Олена сьогодні дуже зайнята, тому вона не змогла прийти на заняття.

Закінчіть речення. * 3 бали

Яблуко, полуниця, груша, лимон - це ...

Шапка, шарф, штани, светр, сорочка - це ...

Стіл, диван, полиця, стілець, тумбочка - це ...

Рис. 5. Приклади тестових завдань на додаток

2) завдання з вільно сконструйованою відповіддю. У завданнях з обмеженням на відповідь студенти дають відповідь самостійно, проте формулювання завдання передбачає тільки один правильний варіант. З-поміж таких завдань виокремлюємо:

а) тести на додаток (рис. 5). Завдання можуть передбачати доповнення визначення зазначених лексем або частин речень (Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Збірник вправ і завдань, 2010).

Такі завдання активно використовуються на початковому етапі вивчення української мови іноземними громадянами, оскільки вони головним чином спрямовані на перевірку володіння лексичного корпусу мови;

б) тести на трансформацію (рис. 6).

У завданнях із вільно сконструйованою відповіддю студенти дають вільні відповіді, обмежень немає. Формулювання завдання передбачає наявність зразка, яким є найбільш правильна відповідь з описом його характеристик і ознак якості.

Наприклад: а) завдання на завершення (відповіді на запитання, заповнення анкети, резюме, написання побутового та ділового листа за заданою програмою) (рис. 7) (Арделян, Борисова, Король, 2015).

Завдання зі вільно сконструйованою відповіддю належать до найбільш ефективних видів тестових завдань, адже студенти мають можливість виражати власні ідеї та думки, що сприяє розвитку вміння будувати зв'язне мовлення. Вільна відповідь дозволяє використовувати вивчену лексику та граматичні конструкції в реальних мовленнєвих ситуаціях, що підвищує їхнє застосування. Зазначений різновид завдань вчить студентів спілкуватися природно, без підказок чи шаблонів, що важливо для ефективної комунікації. Такі тести імітують реальні ситуації, тому студентів необхідно швидко орієнтуватися в мовленнєвій ситуації;

б) завдання на внутрішньомовне перефразування передбачає передачу змісту тексту власними словами. Такі тести вимагають від іно-

Рис. 6. Приклади тестових завдань на трансформацію

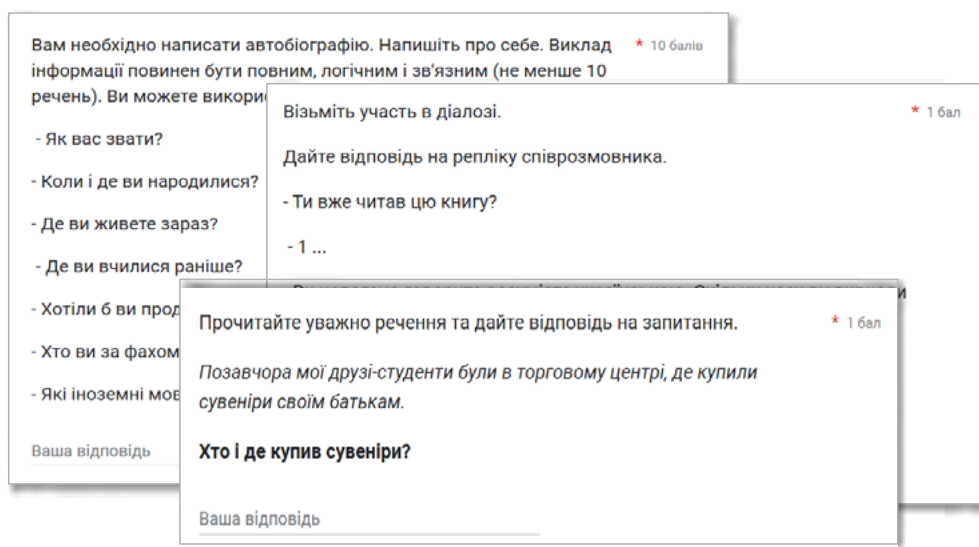

Рис. 7. Приклади тестових завдань на завершення

земних студентів уміння встановлювати зв'язки між подіями та явищами, розуміти причини й наслідки, пояснювати значення слів і підбирати до них синоніми (рис. 8).

Ще одним специфічним різновидом відкритої форми тесту є клоуз-тест, який зазвичай використовується на заняттях з української мови як іноземної з метою розвитку у студентів пам'яті, уваги, вміння аналізу. Цей метод ефективний, оскільки допомагає засвоїти лексику, граматику та вдосконалити загальні мовленнєві навички. Можна виокремити кілька різновидів клоуз-тестів, кожен з яких виконує свої навчальні функції.

Стандартний клоуз-тест або фіксований, у якому пропуски роблять на основі певного інтервалу (наприклад, кожне третє чи п'яте слово). Студенти повинні заповнити пропуски, орієнтуючись на контекст. Цей формат розвиває здатність аналізувати текст і допомагає розуміти значення слів у контексті. Нефіксований різновид клоуз-тестів містить

пропуски певної групи слів (граматичний клоуз-тест, лексичний клоуз-тест, клоуз-тест із варіантами відповідей, креативний клоуз-тест) (рис. 9).

Основою клоуз-тесту є зв'язний текст, що логічно завершує виклад фактів або подій, а пропущені слова можна легко відновити, орієнтуючись на контекст. Під час виконання тесту необхідно осмислити інформацію, подану до пропуску, проаналізувати граматичну структуру і згадати з довготривалої пам'яті потрібні елементи тексту (Зозуля, 2019).

Завдання для студентів передбачає дворове читання тексту: спершу для ознайомлення із загальним змістом, а вдруге – для заповнення пропусків словами, які допоможуть відновити значення тексту загалом. Точне відновлення пропусків свідчить про глибоке розуміння тексту з урахуванням лінгвістичних та позамовних чинників, а також про володіння необхідною лексикою, граматику під час читання.

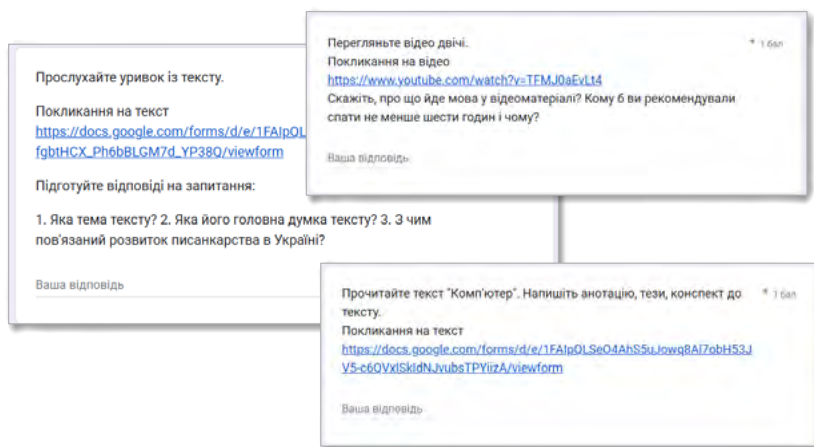

Рис. 8. Приклади тестових завдань на внутрішньомовне перефразування

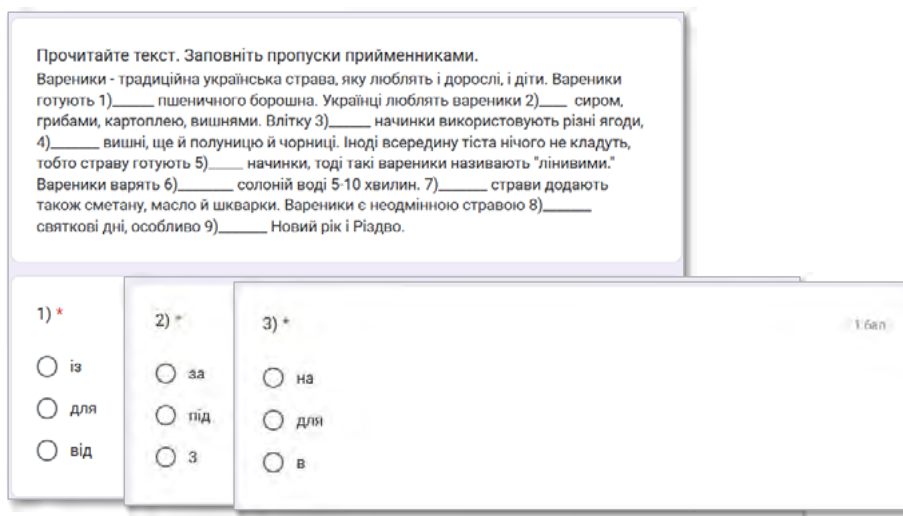

Рис. 9. Приклад клоуз-тесту

Виконуючи клоуз-тести, студенти можуть обирати готову відповідь із запропонованих варіантів або самостійно формулюють власний варіант, орієнтуючись на завдання до тексту. Успішне виконання тесту вимагає від студента розуміння не лише змісту тексту, а й зв'язків між частинами. Перевагами тесту є порівняно невеликий обсяг часу на його виконання, можливість охоплення всього тексту.

Щоправда, такий різновид тестових завдань не позбавлений недоліків, з-поміж яких брак часу для осмислення студентом глибокого аналізу та структури тексту, що спричиняє виникнення випадкових помилок під час його виконання (Зозуля, 2019).

Таким чином клоуз-тести для навчання пропонують зазвичай зв'язні тексти (у вигляді діалогів чи монологів), при виконанні яких предметом оцінки є не лише знання з мови, а й відомості про позамовну дійсність. З одного боку, студент має вбудовуватися в текстову (авторську) концепцію і підбирати слова, що не суперечать: 1) граматиці (вмінню зрозуміти позицію пропуску щодо контексту у – вбудовуватися в словосполучення і речення), 2) лексиці відповідного матеріалу, що вивчається, 3) мовній здогадці. З іншого боку, такий тест уможливорює перевірку вміння зрозуміти загалом зміст тексту, авторський задум, концепцію тексту, зв'язки між подіями чи станами персонажів, описаних у творі.

Тести відкритої форми складніші у виконанні через відсутність варіантів відповідей, вони вимагають демонстрації не лише засвоєних лінгвістичних знань, а й творчої відповіді на поставлені запитання та уможливають здійснення сформованого комплексного контролю знань, умінь та навичок із мови.

Складність проведення тестів відкритої форми полягає в тому, що вони вимагають наявності чіткої та однозначної правильної відповіді від студентів, що може бути складним для об'єктивного оцінювання, збільшується час на виконання таких завдань. Така особливість вимагає розроблення еталонів відповіді.

Лінгвістичні тести з української мови як іноземної мають свою специфіку, яка зумовлює їхню відмінність від класичних підходів до навчання. Основна особливість таких тестів полягає в тому, що навчальний матеріал подається не у вигляді перевірки теоретичних пояснень, а через практичні завдання підсумкового та узагальнюючого характеру. Це дозволяє студентам безпосередньо застосовувати здобуті знання у контексті реальних мовних ситуацій. Такий підхід забезпечує комплексне засвоєння правил, що дає змогу іно-

земним студентам систематизувати свої знання та використовувати їх на практиці. Узагальнюючий характер тестів сприяє кращому закріпленню вивченого матеріалу.

Проведення регулярних тестувань у формі невеликих контрольних завдань має велике значення, оскільки така форма роботи дозволяє одночасно перевірити знання всіх студентів і дає змогу викладачам об'єктивно оцінити рівень засвоєння матеріалу. На відміну від поточної чи індивідуальної перевірки, тести є більш ефективним і «економічним» інструментом контролю знань, адже вони дозволяють швидко та надійно виявити рівень володіння мовним матеріалом серед іноземних студентів. Завдяки цьому тестування в межах вивчення української як іноземної стає не тільки засобом оцінювання, а й важливим елементом навчального процесу, який сприяє більшому засвоєнню та розумінню української мови.

Висновки. Тестовий контроль є важливим елементом навчального процесу для іноземних студентів, які вивчають українську мову. Його застосування на заняттях дозволяє ефективно оцінювати рівень засвоєння мовного матеріалу та допомагає студентам усвідомлювати свої досягнення і прогалини. Тестовий контроль уможливує перехід від суб'єктивного до об'єктивного способу оцінювання знань, даючи змогу неупереджено обґрунтовано оцінити рівень сформованих знань.

Робота з тестами у хмарному середовищі Google Forms формує у студентів вміння систематизувати свої знання, навчає структурувати вивчений матеріал; розвиває уважність до мовних деталей у таких аспектах, як граматики, правопис або вибір слова; сприяє критичному мисленню та вміння аналізувати інформацію, порівнюючи її з уже засвоєним матеріалом; мотивує до подальшого навчання та допомагає подолати мовний бар'єр; вимагає відповідального ставлення до виконання завдань в умовах обмеженого часу. Проте тести не є ідеальною формою контролю знань, адже ці завдання не враховують індивідуальні здібності студентів, пізнавальну діяльність загалом, не завжди можливе встановлення причинно-наслідкових зв'язків між складеними тестами, знаннями, умінями, що перевіряються, та отриманими результатами (Сімоненко, 2013). Поза можливостями електронного тестування залишається перевірка творчого вияву мовних знань, навичок говоріння та письма. Одним із недоліків використання хмарної технології Google Forms є неможливість встановити обмеження на час виконання тесту, що можливо на платформах цифрового навчання,

таких як Moodle. Це означає, що відповідальність за дотримання часу повністю лягає на студента, який, за потреби, може скористатися словниками або підручниками для вибору правильних відповідей. Отже, викладач має ретельно продумати типи завдань і формулювання запитань, щоб зменшити ризики академічної недоброчесності та зробити тестування більш об'єктивним та успішним.

Доцільно, на нашу думку, поєднувати електронне тестування з іншими традиційними видами контролю (усними опитуванням, контрольними роботами, екзаменами), оскільки лише в комплексі різних видів роботи можливе комплексне успішне досягнення освітніх завдань, взаємне використання яких може стати перспективним вивченням наступних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арделян М. В., Борисова А. О., Король А. В. Практикум з української мови для іноземних студентів: навчально-методичний посібник для студентів-іноземців усіх факультетів з дисципліни «Українська мова як іноземна». Харків, 2015. 153 с.
2. Білоусова Л., Колгатін О. Тестування як компонент навчального процесу (2008). URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/22646/1/Bilousova_Kolhatin.pdf
3. Борисенко В. В., Караман С. О., Караман О. В. Тестовий контроль як метод діагностики навчальних досягнень студентів (2012). URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2132/1/S_Karaman_O_Karaman_Wi_GI.pdf
4. Булава Н. Ю. Українська мова. Тестові завдання для слухачів-іноземців підготовчого відділення: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2018. Ч.ІІ. 102 с.
5. Зозуля І. Є. Тест як засіб контролю в навчанні українській мові як іноземній. *Молодий вчений*: Спецвипуск. № 6.1 (70.1) червень 2019 р. С. 21–26.
6. Ісаєнко Т.К., Козуб Г.М. Система тестів з української мови як іноземної для студентів усіх спеціальностей. Практикум. Полтава: ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка. 2010. 50 с.
7. Ніколаєв Є. Як підготувати тестове завдання? *Академічна доброчесність*. Червень 2022р. Вип. 24 (2022). URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-24.pdf>
8. Сімоненко Л. Ю. Тест як засіб контролю сформованості методичної компетентності студентів-філологів (2013). URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/2744/2495>
9. Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Збірник вправ і завдань : навчальний посібник / ред. Л.Є. Азарова. Вінниця: ВНТУ. 2010. 121 с.
10. Чехратова О. А. Використання Google Forms для проведення поточного і підсумкового контролю на заняттях з іноземної мови (2022). URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/60684dcf-2282-4811-9840-998c8f0d2327/content>

REFERENCES

1. Ardelian M. V., Borysova A. O., Korol A. V. (2015) *Praktykum z ukrainskoi movy dlia inozemnykh studentiv: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv-inozemtsiv usikh fakultetiv z dystsypliny «Ukrainska mova yak inozemna»*. [Workshop on the Ukrainian language for foreign students: a teaching and methodological guide for foreign students of all faculties in the discipline "Ukrainian as a foreign language"] Kharkiv, 2015. 153 s. [in Ukrainian].
2. Bilousova L., Kolhatin O. (2008) *Testuvannia yak komponent navchalnoho protsesu*. [Testing as a component of the educational process] URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/22646/1/Bilousova_Kolhatin.pdf [in Ukrainian].
3. Borysenko V. V., Karaman S. O., Karaman O. V. (2012) *Testovi kontrol yak metod diahnostryky navchalnykh dosiahnen studentiv*. [Test-based assessment as a method for diagnosing students' academic achievements] URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2132/1/S_Karaman_O_Karaman_Wi_GI.pdf [in Ukrainian].
4. Bulava N. Yu. (2018) *Ukrainska mova. Testovi zavdannia dlia slukhachiv-inozemtsiv pidhotovchoho viddilennia: navchalnyi posibnyk*. [Ukrainian language. Test assignments for foreign students of the preparatory department: a study guide] Vinnytsia: VNTU, 2018. Ch.II. 102 s. [in Ukrainian].
5. Zozulia I. Ye. (2019) *Test yak zasib kontroliu v navchanni ukrainskii movi yak inozemni*. [The test as a means of assessment in teaching Ukrainian as a foreign language] *Molodyi vchenyi: Spetsvypusk*. № 6.1 (70.1) cherven 2019 r. S. 21–26. [in Ukrainian].
6. Isaienko T.K., Kozub H.M. (2010) *Systema testiv z ukrainskoi movy yak inozemnoi dlia studentiv usikh spetsialnostei*. [A system of tests in Ukrainian as a foreign language for students of all specialties] *Praktykum*. Poltava: PoltNTU im. Yu. Kondratiuka. 2010. 50 s. [in Ukrainian].
7. Nikolaiev Ye. (2022) *Yak pidhotuvaty testove zavdannia?* [How to prepare a test assignment?] *Akademichna dobrocheshnist*. Cherven 2022r. Vyp. 24. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-24.pdf> [in Ukrainian].
8. Simonenko L. Yu. (2013) *Test yak zasib kontroliu sformovanosti metodychnoi kompetentnosti studentiv-filolohiv*. [The test as a tool for assessing the formation of methodological competence in philology students] URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/2744/2495> [in Ukrainian].
9. *Ukrainska mova dlia slukhachiv-inozemtsiv pidhotovchoho viddilennia. Zbirnyk vprav i zavdan : navchalnyi posibnyk / red. L.Ie. Azarova*. (2010) [Ukrainian language for foreign students of the preparatory department: a collection of exercises and tasks: a study guide] Vinnytsia: VNTU. 2010. 121 s. [in Ukrainian].
10. Chekhratova O. A. (2022) *Vykorystannia Google Forms dlia provedennia potochnoho i pidsumkovoho kontroliu na zaniattiakh z inozemnoi movy*. [Using Google Forms for ongoing and final assessment in foreign language classes] URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/60684dcf-2282-4811-9840-998c8f0d2327/content> [in Ukrainian].